

Nota beantwoording Zienswijzen Regionaal Waterprogramma 2022- 2027 Provincie Zeeland

Zeeuws water schoon en veilig

Nota beantwoording Zienswijzen Regionaal Waterprogramma 2022- 2027 Provincie Zeeland

Zeeuws water schoon en veilig

Datum 28-09-2021
Auteur Provincie Zeeland
Versienummer definitief

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
2. Beantwoording zienswijzen	6
3. Ingekomen zienswijzen	16
Colofon	17

1. Inleiding

Op 20 april 2021 hebben Gedeputeerde Staten het ontwerp Regionaal Waterprogramma provincie Zeeland 2022-2027 vastgesteld en vervolgens van 26 mei t/m 6 juli ter inzage gelegd met de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen door eenieder.

Op basis van zienswijzen die zijn ingebracht op het ontwerp-Regionaal Waterprogramma stellen Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten enkele kleine wijzigingen in het ontwerp-Regionaal Waterprogramma voor. Het betreft met name verduidelijkingen en actualisaties. De antwoorden op de ingebrachte zienswijzen zijn, voorzien van de eventuele wijzigingen opgenomen in deze nota.

Gedeputeerde Staten verzoeken Provinciale Staten in te stemmen met de wijzigingen zoals voorgesteld in deze nota en het Regionaal Waterprogramma provincie Zeeland 2022-2027 daarmee vast te stellen.

2. Beantwoording zienswijzen

Tijdens de inspraakperiode zijn zienswijzen op het ontwerp Regionaal Waterprogramma provincie Zeeland 2022-2027 ingediend door waterschap Scheldestromen en de ZLTO.

In onderstaande tabel zijn de reacties per indiener verwoord en voorzien van onze reactie en de eventuele wijziging. In de tabel wordt ook de buiten de inspraakperiode ontvangen brief van Sportvisserij Nederland behandeld. Deze heeft niet tot wijzigingsvoorstellen geleid.

Naar aanleiding van vragen en opmerkingen tijdens de Commissie Ruimte van 26 mei 2021 is ervoor gekozen om een aanvullend stuk over opkomende stoffen en zeer zorgwekkende stoffen op te nemen.

De ingekomen zienswijzen zijn als bijlage bij deze nota gevoegd.

Betreft	Zienswijze	Antwoord	Wijziging
Waterschap Scheldestromen			
Ingekomen 5 juli 2021 / Kenmerk 2021026021			
Hoofdstuk 2, Kaderrichtlijn Water (KRW)			
p. 18 <i>“De resultaten van de kennisimpuls zouden tot een aanscherping van de milieukwaliteitseisen voor stikstof en fosfor – en dus tot een grotere reductie-opgave – leiden, maar dat doet niet af aan de forse inzet op emissiereductie-maatregelen die het halen van de nu geldende milieukwaliteitseis voor stikstof vereist”.</i>	Zoals er geschreven wordt is er al een forse inzet nodig op emissiereductie om de huidige doelen te halen. Daarom zal de forse verlaging naar de berekende concentraties vanuit de Kennisimpuls, ons inziens op diverse plekken vooral leiden tot een beperktere haalbaarheid van de doelen.	Vooralsnog is vastgehouden aan de eerder afgeleide nutriëntendoelen. We stellen voor om de voor het eerste stroomgebied-beheerplan gevolgde afleidingsmethode met alle tot nu toe beschikbare data te herhalen om vervolgens in goed overleg tot een verantwoorde keuze te kunnen komen.	Geen
p. 19: de figuren tonen de toestand in 2020, terwijl de toelichting over verandering over tijd gaat.	Dit figuur is gekozen na ambtelijk overleg tussen provincie en waterschap, en met de bedoeling om in het definitieve Regionaal Waterprogramma de gegevens te updaten met meer recente toetsresultaten, die later pas beschikbaar zouden komen. Daarbij zou het mooi zijn als de figuren beter aan zouden sluiten bij de tekst, en dus ook trends zouden weergeven. We stellen hierbij voor om, ook met het oog op de definitieve versie van ons eigen Waterschapsbeheerprogramma, ambtelijk gezamenlijk hier in op te trekken	Akkoord. Tekst en figuren in overleg actualiseren.	Tekst en figuren geactualiseerd.

Betreft	Zienswijze	Antwoord	Wijziging
	en een vernieuwd overzicht te maken (in figuur en tekstueel) van de ontwikkeling van de toestand van de biologische groepen en de chemie in de KRW-lichamen.		
p. 22, paragraaf natuurlijker peilbeheer: <i>“Tegelijkertijd volgt uit de bevindingen van de kennisimpuls brakke wateren dat een tegennatuurlijk peilbeheer mogelijk negatief doorwerkt op de ecologische waterkwaliteit wat om een bijstelling van het eerdere uitgangspunt vraagt”</i> .	Graag toelichten wat bedoeld wordt met bijstelling van het eerdere uitgangspunt.	Hiermee wordt bedoeld dat ook een winterpeil dat twintig centimeter lager is dan het zomerpeil nog negatief door kan werken op de ecologische waterkwaliteit en een natuurlijker verloop overwogen zou moeten worden. Te denken valt dan aan een gelijk streefpeil over het hele jaar waarbij flexibeler ingespeeld wordt op de weersomstandigheden.	Geen
p. 24, met betrekking tot de DAW-impuls: <i>“Vervolgens wordt in het Uitvoeringsplan (UP) nader ingegaan op de prioritering, rolverdeling en te leveren bijdragen. ZLTO neemt hierin het initiatief en werkt daarbij samen met het waterschap”</i> .	Wat het waterschap betreft is de samenwerking zeker niet beperkt tot ZLTO en waterschap, maar is hier ook een rol weggelegd voor Provincie Zeeland zelf. Daarnaast valt te denken aan andere maatschappelijke partners zoals Vereniging Agrodīs, Cumele, ZAJK, boeren met lidmaatschap van andere collectieven en onafhankelijke boeren.	De provincie Zeeland wil hier graag aan meewerken. In overleg kan bezien worden welke andere partijen bij kunnen dragen.	Tekst wordt gewijzigd in: <i>“...werkt daarbij samen met het waterschap en de provincie. Ook andere maatschappelijke partners kunnen hier een belangrijke rol bij spelen.”</i>
<u>Hoofdstuk 4, Zwemwater</u>			
p. 35 onderaan: <i>“De waterbeheerder wordt geacht maatregelen”</i>	Graag nuanceren: maatregelen kunnen genomen worden wanneer dit mogelijk en doeltreffend is. Zwemwateren Braakman en Vogel liggen in wateren	Het BKL bepaalt dat de waterbeheerder op basis van het opgestelde zwemwaterprofiel en de zwemwaterkwaliteitsklasse	De waterbeheerder wordt geacht passende maatregelen

Betreft	Zienswijze	Antwoord	Wijziging
<i>gelen te nemen om de waterkwaliteit te verbeteren als dat nodig is”.</i>	waar het waterschap niet of nauwelijks invloed kan uitoefenen.	maatregelen treft om aan de eisen te voldoen. Formulering wordt iets aangepast.	te nemen om de waterkwaliteit te verbeteren als dat nodig is om aan de kwaliteitseisen te voldoen.
ZLTO			
Ingekomen: 5 juli 2021 / kenmerk: 21jelshol83izl/			
Koppeling tussen waterkwaliteit en waterkwantiteit	<p>Constaateert dat het RWP zich nagenoeg uitsluitend richt op waterkwaliteit en ziet andere onderdelen en koppeling tussen waterkwaliteit en waterkwantiteit onvoldoende terug.</p> <p>Vindt verweving met Zeeuws Deltaplan Zoet Water cruciaal. Wijst erop dat de beschikbaarheid van voldoende zoet water handelingsperspectief biedt voor de verbetering van de waterkwaliteit.</p>	<p>Met het RWP wordt invulling gegeven aan de wettelijk vereiste uitwerking van Europese waterrichtlijnen. Voor de Kaderrichtlijn Water zijn de randvoorwaarden voor waterkwantiteit gekoppeld aan de hydro-morfologie (p.17 RWP). Voor grondwater geldt dat niet meer mag worden onttrokken dan er aangevuld wordt (p.27 RWP). Andere onderdelen zijn opgenomen in de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening (link#).</p> <p>Raakvlakken met het Zeeuws Deltaplan Zoet Water en de Klimaatadaptatiestrategie zullen in vervolgtraject meegenomen worden.</p>	Geen
Haalbaarheid doelstellingen	Onderschrijven het voornemen om de ontwikkelingen jaarlijks op te volgen en uiterlijk in 2025 te evalueren of de doelstellingen voor 2027 realistisch zijn.	De evaluatie en eventuele bijstelling van doelen en maatregelen wordt in nauw overleg met betrokken partijen opgepakt.	Geen

Betreft	Zienswijze	Antwoord	Wijziging
	<p>Vragen aandacht voor de tekst op blz. 18 over de resultaten van de 'kennisimpuls Brakke wateren'. Stelt dat aanscherping van doelen tot beperktere haalbaarheid leidt en dat achtergrondbelasting het behalen van die doelen in de weg staat.</p> <p>Achten het ongewenst om onhaalbare doelen op te leggen.</p>	<p>Om te voorkomen dat onhaalbare doelen worden vastgesteld, wordt achtergrondbelasting in de overwegingen meegenomen. Emissiereducerende maatregelen zijn noodzakelijk om tot doelbereik te kunnen komen. Daarvoor is medewerking van de landbouwsector nodig en daarvoor is het DAW ook door u als instrument aange-reikt.</p>	
<p>Natuurlijker peilbeheer</p>	<p>Pleiten met betrekking tot een natuurlijker peilbeheer voor gebiedsgericht maatwerk, bijvoorbeeld in het kader van de PWO's, met daarnaast de mogelijkheid om flexibel om te gaan met uitgangspunten, mede afhankelijk van weersverwachtingen.</p>	<p>Wij zijn het eens met de wens om tot een flexibeler invulling van het beheer te komen en willen graag in gesprek met het waterschap en betrokken partijen over de daarbij te hanteren randvoorwaarden. De resultaten van de geplande pilots zijn daarvoor ook van belang.</p>	<p>Geen</p>
<p>Nutriëntenbelasting oppervlaktewater</p>	<p>Een belangrijk deel van de nutriëntenbelasting wordt toegeschreven aan landbouwbronnen (blz. 23).</p> <p>Ter vergroting van het draagvlak voor (ingrijpende) maatregelen wordt gevraagd om een evenwichtige aanpak in de benadering van alle bronnen.</p> <p>Gevraagd wordt wat de bijdrage is van watervogels aan het nutriëntengehalte van sommige oppervlaktewateren en om onderscheid te maken</p>	<p>De gevraagde evenwichtige aanpak is gevolgd bij de uitvoering van de watersysteemanalyse. Figuur 7 (#p.24) toont de verdeling van bronnen die hieruit volgt. Actuele bemesting is daarvan verreweg de grootste. Historische bemesting en nalevering bodem zijn ingedeeld bij de achtergrondbelasting.</p>	<p>Geen</p>

Betreft	Zienswijze	Antwoord	Wijziging
	tussen de actuele bemesting en de na-ijling van historische bemesting.	Watervogels zijn niet meegenomen in de analyse, maar dragen naar verwachting nauwelijks bij aan de nutriëntengehaltes van de begrensde waterlichamen.	
Handelingsperspectief	<p>“Handelingsperspectief is belangrijk om tot ander gedrag te komen. Dat geldt ook voor de vermindering van emissies van landbouwpercelen naar oppervlaktewater en grondwater.</p> <p>Wij missen in het WBP een visie waarop handelingsperspectief kan worden gerealiseerd.”</p> <p>Wijst op meerwaarde bedrijfsspecifiek advies en roept provincie op om bedrijfsspecifieke advisering te ondersteunen.</p>	<p>Emissiebeperving wordt in eerste instantie via landelijk beleid gerealiseerd. Het handelingsperspectief bevindt zich binnen de daarin vastgelegde kaders.</p> <p>Waar mogelijk willen wij regionale initiatieven die hieraan bijdragen zeker ondersteunen. Instrumenten en programma’s als POP3, DAW, Bodem-UP en het Uitvoeringsprogramma landelijk gebied helpen daarbij.</p>	Geen
Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW)	Wijst op het belang van uitvoeringsprojecten en samenwerking daarbij. Spreekt de hoop uit dat, naast het waterschap, ook de provincie, de loonwerksector, de jonge agrariërs, het agrarisch natuurbeheer en anderen zich betrokken voelen.	Gelet op de doelstellingen is het van belang om tot grote deelname aan uitvoeringsprojecten te komen. Zoals hiervoor al aangegeven, dragen wij daar graag aan bij.	Geen
Sportvisserij Nederland			
Ingekomen: 4 maart 2021 / kenmerk: 20210304 10/WvA /			
Deze reactie is niet binnen de inspraakperiode ontvangen, maar heeft wel betrekking op het provinciale waterprogramma en wordt daarom meegenomen in de antwoordnota.			

Betreft	Zienswijze	Antwoord	Wijziging
<p>Een veilige plek aan het water voor de sportvisser</p>	<p>Wijst op het belang van bereikbare en begaanbare waterkanten, oevers, visplekken, vissteigers (ook voor mindervaliden), voorkomen van Dichtgroei door waterplanten en voldoende trailerhelmingen. Vraagt daarbij te helpen door in het waterprogramma kleinschalig eigen beheer door de sportvisserij op te nemen en oevers bereikbaar te houden. Biedt aan mee te helpen en denken.</p>	<p>Wij begrijpen uw praktische wensen ten aanzien van beheer en inrichting van wateren ten behoeve van de sportvisserij, maar zien dit niet als mee te geven randvoorwaarde ter ondersteuning van het realiseren van de doelen van het waterprogramma. Wij adviseren u hierover in gesprek te gaan met de waterbeheerder en de gemeenten.</p>	<p>Geen</p>
<p>Vissterfte voorkomen:</p>	<p>Wijst op diverse onderzoeken waaruit blijkt dat maaibeheer een grote impact heeft op de visstand. Pleit voor een aangepast maaibeheer en het niet volledig verwijderen van de vegetatie en het aanbrengen van structuren in het water. Verzoekt om rioolsystemen aan te passen zodat vissterfte en de negatieve ecologische impact op systeem voorkomen wordt.</p>	<p>Op dit moment maakt aanpassing van het maaibeheer geen onderdeel uit van het KRW-maatregelenprogramma. De eventuele meerwaarde hiervan kan meegenomen worden in de evaluatie van het huidige programma. Voor rioolsystemen geldt dat voldaan wordt aan de vereisten met betrekking tot de overstortfrequentie. Ook wordt toegevoerd naar een verdere scheiding van regen- en afvalwater.</p>	<p>Geen</p>
<p>Natuurvriendelijke oevers ook vriendelijk voor vissen maken</p>	<p>Constaateert dat veel natuurvriendelijke oevers door gebrek aan onderhoud hun oorspronkelijke waarde door verlanding verliezen. Adviseert om onderhoud van bestaande natuurvriendelijke oevers een hogere prioriteit te geven dan de</p>	<p>Beheer en onderhoud van oevers valt onder de taken van de waterbeheerder en wordt niet via het regionaal waterprogramma voorgeschreven.</p>	<p>Geen</p>

Betreft	Zienswijze	Antwoord	Wijziging
	aanleg van nog meer nieuwe natuurvriendelijke oevers.		
Voldoende voedsel voor vis	Pleit, in plaats van prioritering nutriëntenbestrijding, voor meer regionale studies naar de voedselpiramide van algen, waterinsecten en vis. Verwacht dat dit vaker zal leiden tot maatregelen gericht op herstel van de zwakke schakels in de voedselpiramide.	Via de Kennisimpuls waterkwaliteit wordt nader onderzoek verricht naar bepalende factoren en effectieve maatregelen. Dit heeft nog niet geleid tot andere inzichten.	Geen
Veilig en gezond water:	Vraagt aandacht voor opkomende stoffen waarvan de effecten vaak niet goed bekend zijn. Wil strenge beoordeling lozingsvergunningen en terugdringing gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen.	Op nationaal niveau wordt binnen de Delta-aanpak waterkwaliteit door overheden en maatschappelijke organisaties samengewerkt aan de aanpak van opkomende stoffen en zijn bestuurlijke afspraken gemaakt. Beoordelen van vergunningen maakt daar onderdeel van uit.	Geen
Vismigratie	Wijst op het belang van vrije vismigratie en pleit ervoor om vismigratieroutes zoveel mogelijk vrij te houden van obstakels (gemalen, dammen, stuwen en waterkrachtcentrales) of om deze vispasseerbaar te maken.	Realisatie van vismigratievoorzieningen maakt onderdeel uit van het maatregelenprogramma van het waterschap. Bij de uitvoering van waterbeheersingswerken neemt het waterschap vismigratiemogelijkheden in de overwegingen mee.	Geen
Ambtshalve wijziging nav behandeling in de Ruimte d.d. 26 mei 2021			

Betreft	Zienswijze	Antwoord	Wijziging
Opkomende en zeer zorgwekkende stoffen	Mist (de toekomstige invulling van) het provinciaal beleid m.b.t. opkomende en zeer zorgwekkende stoffen in het water.	We voegen een paragraaf toe waarin de problematiek van opkomende en (potentieel) Zeer Zorgwekkende Stoffen ((p)ZZS) wordt toegelicht.	Toevoegen paragraaf 2.6 over (p)ZZS en opkomende stoffen aan het regionaal waterprogramma.

3. Ingekomen zienswijzen

Memo

aan :
van :
afschrift :
datum : 5 juli 2021
betreft : Zienswijze op het ontwerp-Regionaal Waterprogramma 2022-2027
registratienr : 2021026021

Het Dagelijks Bestuur van Waterschap Scheldestromen heeft kennisgenomen van het ontwerp Regionaal Waterprogramma van de Provincie Zeeland wat ter inzage ligt van 26 mei t/m 6 juli 2021. Bij deze geeft het DB een korte reactie op de totstandkoming en de inhoud van de hoofdstukken die voor het waterschap van belang zijn.

Als eerste willen we graag benoemen dat het programma in goed overleg en na een prettige samenwerking tot stand is gekomen. Het geeft een duidelijk overzicht van de beleidsuitwerking voor verschillende onderwerpen die het waterschapswerk raken, zoals de KRW, zwemwater en **de Richtlijn Overstromingsrisico's**.

Er zijn een aantal aandachtspunten die we graag zouden willen meegeven voor de hoofdstukken over KRW en zwemwater. Die worden hieronder puntsgewijs uitgewerkt.

Hoofdstuk 2, Kaderrichtlijn Water (KRW)

- p. 18 **“De resultaten van de kennisimpuls zouden tot een aanscherping van de milieukwaliteitseisen voor stikstof en fosfor - en dus tot een grotere reductie-opgave - leiden, maar dat doet niet af aan de forse inzet op emissiereductie-maatregelen die het halen van de nu geldende milieukwaliteitseisen voor stikstof vereist”**. Zoals er geschreven wordt is er al een forse inzet nodig op emissiereductie om de huidige doelen te halen. Daarom zal de forse verlaging naar de berekende concentraties vanuit de Kennisimpuls, ons inziens op diverse plekken vooral leiden tot een beperktere haalbaarheid van de doelen.
- p. 19: de figuren tonen de toestand in 2020, terwijl de toelichting over verandering over tijd gaat. Dit figuur is gekozen na ambtelijk overleg tussen provincie en waterschap, en met de bedoeling om in het definitieve Regionaal Waterprogramma de gegevens te updaten met meer recente toetsresultaten, die later pas beschikbaar zouden komen. Daarbij zou het mooi zijn als de figuren beter aan zouden sluiten bij de tekst, en dus ook trends zouden weergeven. We stellen hierbij voor om, ook met het oog op de definitieve versie van ons eigen Waterschapsbeheerprogramma, ambtelijk gezamenlijk hier in op te trekken en een vernieuwd overzicht te maken (in figuur en tekstueel) van de ontwikkeling van de toestand van de biologische groepen en de chemie in de KRW-lichamen.
- p. 22, paragraaf natuurlijker peilbeheer: **“Tegelijkertijd volgt uit de bevindingen van de kennisimpuls brakke wateren dat een tegennatuurlijk peilbeheer mogelijk negatief doorwerkt op de ecologische waterkwaliteit wat om een bijstelling van het eerdere uitgangspunt vraagt”**. Graag toelichten wat bedoeld wordt met bijstelling van het eerdere uitgangspunt.

- p. 24, met betrekking tot de DAW-impuls: “ **Vervolgens wordt in het Uitvoeringsplan (UP) nader ingegaan op de prioritering, rolverdeling en te leveren bijdragen. ZLTO neemt hierin het initiatief en werkt daarbij samen met het waterschap**”. Wat het waterschap betreft is de samenwerking zeker niet beperkt tot ZLTO en waterschap, maar is hier ook een rol weggelegd voor Provincie Zeeland zelf. Daarnaast valt te denken aan andere maatschappelijke partners zoals Vereniging Agrodīs, Cumela, ZAJK, boeren met lidmaatschap van andere collectieven en onafhankelijke boeren.

Hoofdstuk 4, Zwemwater

- p. 35 onderaan: “**De waterbeheerder wordt geacht maatregelen te nemen om de waterkwaliteit te verbeteren als dat nodig is**”. Graag nuanceren: maatregelen kunnen genomen worden wanneer dit mogelijk en doeltreffend is. Zwemwateren Braakman en Vogel liggen in wateren waar het waterschap niet of nauwelijks invloed kan uitoefenen.

Retour: 5201AC100

Het College van Gedeputeerde Staten
van de provincie Zeeland
Postbus 6001
4330 LA MIDDELBURG

Datum
5 juli 2021

Onderwerp
Regionaal Waterprogramma 2022-2027

Contact
06-29 52 02 60
johan.elshof@zlto.nl

Kenmerk
21jelsho183izl

Geacht College,

We hebben met veel belangstelling kennis genomen van het Ontwerp Regionaal Waterprogramma Zeeland 2022-2027 (RWP). Graag willen wij onze zienswijze daarop geven.

Koppeling met zoetwater

Allereerst valt op dat het RWP zich nagenoeg uitsluitend richt op waterkwaliteit. Andere onderdelen van het provinciaal waterbeheer zoals waterkwantiteit en de kwantitatieve aspecten van het grondwaterbeheer komen nagenoeg niet aan de orde.

Op zich is dat te begrijpen, vanwege de eerdere keuze voor het opstellen van een afzonderlijk Zeeuws Deltaplan Zoetwater. Wel is het cruciaal dat beide strategische plannen voldoende met elkaar worden verweven, waardoor ze elkaar inhoudelijk kunnen versterken. Als voorbeeld: wanneer voldoende zoetwater aanwezig is, heeft de plant optimale omstandigheden om nutriënten op te nemen. Daarmee worden meststoffen gebruikt voor de gewasproductie en blijven ze niet achter op of in de bodem, met het risico op afspoeling of uitspoeling naar oppervlaktewater of grondwater. De beschikbaarheid van zoetwater is hiermee een belangrijke sleutel in de vermindering van emissies van nutriënten van agrarische percelen en dus voor de verbetering van de waterkwaliteit. Anders gezegd: de beschikbaarheid van voldoende zoet water biedt handelingsperspectief voor de verbetering van de waterkwaliteit.

Deze koppeling tussen waterkwaliteit en waterkwantiteit zien wij in het RWP onvoldoende terug.

Haalbaarheid doelstellingen

U schrijft dat voor de KRW geldt dat 2027 de uiterlijke termijn is waarbinnen doelstellingen gerealiseerd moeten worden (blz. 4).

Naar onze mening is het behalen van doelstellingen van een groot aantal factoren afhankelijk. Op een deel daarvan heeft de provincie geen enkele invloed, waaronder de achtergrondbelasting. Het is al een heel opgave om alle maatregelen uitgevoerd te krijgen die nodig zijn om doelstellingen te realiseren, gelet op de weerbaarheid van de materie. Maatregelen moeten haalbaar, betaalbaar en uitvoerbaar zijn en moeten op draagvlak kunnen rekenen. We kunnen daarom uw voornemen onderschrijven om de ontwikkelingen

jaarlijks op te volgen en uiterlijk in 2025 te evalueren of de KRW-doelstellingen voor 2027 realistisch zijn.

In dat licht vragen wij uw aandacht voor de tekst op blz. 18 over de resultaten van de 'kennisimpuls Brakke wateren'. Zoals het RWP aangeeft is er op zich al een forse inzet nodig op emissiereductie, om de gewenste doelen te behalen. Wanneer de doelen nog verder worden aangescherpt, leidt dat op diverse plekken tot een nog beperktere haalbaarheid van de doelen. Dit, in de wetenschap dat de huidige achtergrondbelasting het behalen van die doelen in de weg staat. Dat betekent dat ook al zou er in die gebieden in Zeeland in het geheel geen emissie meer plaats vinden, er nog niet aan de norm voldaan zou kunnen worden. Hiermee legt de provincie zichzelf en anderen dan onhaalbare eisen op. En dat is zeer ongewenst.

Natuurlijker peilbeheer

Omwille van de ecologische waterkwaliteit wordt een 'natuurlijker peilbeheer' voorgesteld (blz. 22), waarbij het peilverschil tussen zomer en winter wordt verkleind en in elk geval niet meer zal zijn dan 20 cm.

We zijn het er mee eens, dat in het verleden de verschillen tussen zomer- en winterpeil wel eens te groot waren, mede gezien de huidige inzichten omtrent het belang van waterconservering en de beschikbaarheid van voldoende zoetwater aan het begin van het groeiseizoen. Tegelijkertijd neemt met hogere peilen ook het risico toe op slechte bewerkbaarheid van de grond, trage groei en wateroverlast. We pleiten daarom voor gebiedsgericht maatwerk, bijvoorbeeld in het kader van de PWO's, met daarnaast de mogelijkheid om flexibel om te gaan met uitgangspunten, mede afhankelijk van weersverwachtingen.

Nutriëntenbelasting oppervlaktewater

Een belangrijk deel van de nutriëntenbelasting wordt toegeschreven aan landbouwbronnen (blz. 23). Naar onze mening dient er een evenwichtige aanpak te zijn in de benadering van alle bronnen. Dat vergroot het draagvlak voor (ingrijpende) maatregelen bij de diverse doelgroepen. Dus naast landbouw, ook kijken naar de achtergrondbelasting, de kwel, effluent en natuur. In het licht van dit laatste vragen we ons af wat de bijdrage is van watervogels is het nutriëntengehalte van sommige oppervlaktewateren.

Wat de agrarische bijdrage betreft is het goed om onderscheid te maken tussen de actuele bemesting en de na-ijling van historische bemesting. Wij vrezen dat de na-ijling grotendeels als een gegeven moet worden beschouwd.

Handelingsperspectief

Handelingsperspectief is belangrijk om tot ander gedrag te komen. Dat geldt ook voor de vermindering van emissies van landbouwpercelen naar oppervlaktewater en grondwater. Wij missen in het WBP een visie waarop handelingsperspectief kan worden gerealiseerd.

Datum
5 juli 2021
Onderwerp
Regionaal Waterprogramma 2022-2027

Blad
3 / 3

Als het gaat om vermindering van agrarische emissies, leert de ervaring dat bedrijfsspecifiek advies, in de vorm van bijvoorbeeld het ZLTO-programma BodemUP, hierin zeer behulpzaam kan zijn. Door gericht aandacht te schenken aan de chemische, biologische en fysische bodemkwaliteit kan efficiënt mineralengebruik worden vergroot, met als gevolg dat de emissie vermindert. Een ander effect is dat het watervasthoudend vermogen van de bodem wordt vergroot. Zo snijdt het mes aan twee kanten. Ervaringen op Schouwen-Duiveland en elders (buiten Zeeland) leren dat agrariërs enthousiast zijn voor deze aanpak.

Wij waarderen het dat de provincie Zeeland participeert in de aanpak op Schouwen-Duiveland en we roepen u op om deze aanpak ook elders in de provincie te ondersteunen. Wij willen nog eens benadrukken dat een positief-meedenkende houding van de overheid u en ons verder brengt dan een aanpak met ge- en verboden die niet inpasbaar zijn in de agrarische bedrijfsvoering of waarvan het nut in de praktijk niet wordt gezien.

Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW)

Wij waarderen de inzet van de provincie in het DAW, het Uitvoeringsprogramma (UP) en uw praktische benadering daarvan. Vanzelfsprekend mag deze planvorming geen afbreuk doen aan de uitvoering. In de loop van dit jaar willen wij daarom aan de slag met de verdere verspreiding van BodemUP, de vermindering van erfemissies van veehouderijbedrijven en de voortgang van koolstofvastlegging via Carbon Farming.

Dat kunnen we alleen maar samen met anderen. Weliswaar is het waterschap daarin een belangrijke partner (blz. 24), maar we hopen dat de provincie, de loonwerksector, de jonge agrariërs, het agrarisch natuurbeheer en anderen zich ook betrokken voelen.

Wij zijn vanzelfsprekend graag bereid om onze reactie nader mondeling toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Ing. J.de Regt MSc
Secretaris ZLTO Raad Zeeland

Van: [info](#)
Aan: [info](#)
Onderwerp: Zienswijze op waterbeheerprogramma (in wording)
Datum: donderdag 4 maart 2021 12:12:48
Bijlagen: [20210304_10 zienswijze waterbeheerprogramma \(in wording\).pdf](#)
[Brochure KRW sportvisserij.pdf](#)

Geacht College van Gedeputeerde Staten/Geachte leden van Provinciale Staten,

Op dit moment wordt er door provincies en waterschappen hard gewerkt aan de nieuwe waterbeheerprogramma's voor de periode 2022 / 2027.

Graag bieden wij u hierbij onze zienswijze aan op uw waterbeheerprogramma (in wording). In deze zienswijze staan een aantal punten waar de hengelsport veel waarde aan hecht.

Wij verzoeken u deze punten mee te nemen in het 'nieuwe' waterbeheerprogramma.

Met vriendelijke groet,

Sportvisserij Zuidwest Nederland

Ons kenmerk : 20210304 10/WvA
Behandeld door :
Doorkiesnummer :
Datum : 4 maart 2021

Onderwerp : zienswijze op uw waterbeheerprogramma(in wording)

Geacht College van Gedeputeerde Staten/Geachte leden van Provinciale Staten,

Op dit moment wordt er door provincies en waterschappen hard gewerkt aan de nieuwe waterbeheerprogramma's voor de periode 2022 / 2027. Graag bieden wij u hierbij onze zienswijze aan op uw waterbeheerprogramma (in wording). In deze zienswijze staan een aantal punten waar de hengelsport veel waarde aan hecht. Wij verzoeken u deze punten te mee te nemen in de 'nieuwe' waterbeheerprogramma's

Wie zijn wij en wat doen wij

Sportvisserij Zuidwest Nederland is de belangenorganisatie voor de sportvisserij in de provincies Zuid-Holland, Noord-Brabant en Zeeland. Met 220 aangesloten hengelsportverenigingen en ruim 180.000 sportvissers zijn wij de grootste federatie aangesloten bij de landelijke koepel Sportvisserij Nederland.

Heel veel mensen vissen in Nederland en er zijn op dit moment ruim 700.000 geregistreerde sportvissers lid van een hengelsportvereniging daarnaast zijn er ook velen die met een lokale dagvergunning of meevistoestemming aan de waterkant recreëren. Het totaal aan sportvissers reikt hierdoor landelijk tot ruim boven de 1 miljoen! Het is één van de meest beoefende buitenactiviteiten en een van de weinige activiteiten die doorgang kon hebben ten tijde van de corona crisis. Op voetbal na is Sportvisserij Nederland met de daaraan verbonden federaties zoals Sportvisserij Zuidwest Nederland – tevens lid van NOC*NSF – de grootste sportbond van Nederland. We hebben dan ook een grote organisatie met veel kennis en expertise over water en vis. Binnen heel veel gemeenten is de hengelsportvereniging een van de, zo niet, de grootste sportvereniging.

Vanuit de hengelsport worden tal van educatieve en maatschappelijke activiteiten geïnitieerd waaronder; vislessen voor de jeugd en vissen met ouderen, wat samen met het Instituut voor Natuureducatie (IVN) wordt gedaan. Sportvisserij wordt maatschappelijk breed gedragen in alle lagen en diversiteit van de samenleving, ook in uw regio.

Sportvisserij huurt op tienduizenden hectares water het visrecht. Daarmee zijn we één van de belangrijkste betalende groep recreatieve gebruikers van het water van gemeenten, waterschappen en provincies. Als visrechthebbenden zetten wij ons onder meer in voor een goed beheer van water en visstand. Zo spelen de federatie en de verenigingen een belangrijke rol in diverse Visstand Beheer Commissies (hierna "VBC's"). Dit is hét overlegplatform tussen de sport- en beroepsvisserij, waterschappen en in het geval van grote rijkswateren ook het Rijk. In veel gevallen

nemen ook andere partijen als natuurorganisaties of terreinbeheerders deel aan de VBC's.

Waterbeheersprogramma's zijn voor de sportvisserij van grote betekenis omdat hierin maatregelen worden voorgesteld en afspraken worden gemaakt die van invloed zijn op de visstand en de sportvisserij.

Terugkijkend op de eerste twee planperiodes en de huidige toestand van het water in ogenschouw nemend hebben wij vanuit ons belang een aantal punten gedefinieerd:

Een veilige plek aan het water voor de sportvisser

In Nederland vissen ruim één miljoen mensen die allemaal een veilige plek aan het water zoeken. Voor hen is het belangrijk dat het water bereikbaar en bevisbaar is. Denk hierbij aan bereikbare en begaanbare waterkanten, oevers, visplekken, vissteigers (ook voor mindervaliden), voorkomen van dichtgroei door waterplanten en voldoende trailerhellingen. Met name in 2020 door de COVID-19 zien we een explosieve toename van toerisme en recreatie in eigen land. Ook het aantal sportvissers is hierdoor flink toegenomen.

Jeugd, ouderen en minder validen vormen een groot deel van deze groep mensen waarvoor extra aandacht noodzakelijk is. Drie doelgroepen, die met een beperkte actieradius met name gebruik maken van de wateren in de bebouwde omgeving. Wateren, die veelal vallen onder de overige wateren. Overheden zouden voor deze groepen moeten opkomen door voor de overige wateren het recreatief medegebruik hoog in het vaandel te houden. Daarmee hoeft u uiteraard niet de ecologie en natuur uit het oog te verliezen, maar geeft u invulling aan de hedendaagse recreatieve functie die water in Nederland heeft.

Als waterschap of provincie kunt u een bijdrage leveren door te zorgen voor bereikbare oevers en ontsluiting tot aan de waterkant. We proberen in iedere woonwijk een VISparel te creëren. Een water waar de jeugd, ouderen en mindervaliden veilig kunnen recreëren met de hengel. U kunt daarbij helpen door in het waterprogramma kleinschalig eigen beheer door de sportvisserij op te nemen en oevers bereikbaar te houden. We helpen en denken graag mee!

Vissterfte voorkomen:

Uit diverse onderzoeken blijkt dat maaibeheer een grote impact heeft op de visstand. Directe impact doordat vis en andere organismen met het maaisel uit het water worden geschept of sterfte als gevolg van zuurstofloosheid na het maaien of vanwege beschadiging door contact met maaiapparatuur.

Indirecte impact ontstaat bijvoorbeeld door het verdwijnen van structuur en daarmee van schuilplaatsen, waardoor met name jonge aanwas in de loop van de winter sterft.

Uit onderzoek en uit incidenten van grootschalige vissterfte kwam naar voren dat de maaiwerkzaamheden niet altijd even zorgvuldig worden uitgevoerd. Er blijkt vaak zo snel mogelijk te worden gewerkt waarbij weinig of geen rekening wordt gehouden met de flora en fauna (maairichting, ontbreken van zuurstofpeilmonitoring). Daarnaast wordt er niet altijd

afwisselend gemaaid en soms blijkt 100% van de vegetatie te worden verwijderd, terwijl de afspraak is dat 25% gespaard zou moeten blijven in water. Het volledig verwijderen van de vegetatie is zeer nadelig voor de aanwezige visstand.

Qua inrichting zijn veel stedelijke wateren, kanalen en weteringen structuurarm. Wij pleiten voor het aanbrengen van structuren in het water, bijvoorbeeld in de vorm van vissenbossen. Dit is tevens een mooie vorm van hergebruik en opslag van CO₂. En diepere zones waar de vis in tijden van droogte kan overleven.

Met de klimaatveranderingen zien we in de warme maanden extremen, van langdurige droogte perioden tot hevige regenval met overstorten van riolen tot gevolg. Hierdoor komen er in korte tijd grote hoeveelheden verontreinigd water in het systeem wat direct zuurstofloosheid veroorzaakt met sterfte van veel vis tot gevolg. Hier vragen wij ook uw aandacht voor om de, vaak nog verouderde, riool systemen aan te passen zodat vissterfte en de negatieve ecologische impact op systeem voorkomen wordt.

Natuurvriendelijke oevers ook vriendelijk voor vissen maken

In de praktijk blijkt dat veel natuurvriendelijke oevers door gebrek aan onderhoud hun oorspronkelijke waarde voor vis door verlanding verliezen. Daarnaast verliest het niet alleen de ecologische waarde voor vis, maar ook de waarde die het heeft voor de water zuiverende waterplanten en de diversiteit van flora. Wij adviseren dan ook om onderhoud van bestaande natuurvriendelijke oevers een hogere prioriteit te geven dan de aanleg van nog meer nieuwe natuurvriendelijke oevers. Met onderhoud van bestaande oevers bereikt men vaak een netto hoger effect voor vis dan het aanleggen van nog meer natuurvriendelijke oevers. Verder zien wij op veel wateren dat met de aanleg van de natuurvriendelijke oevers de waterkant niet meer bereikbaar is (bijvoorbeeld door gebruik van allerlei soorten vooroevers of obstakels, zoals balken) en dat die delen voor de sportvisserij verloren gaan. Graag denken en praten wij mee en zouden wij betrokken worden bij planning en uitvoering.

Voldoende voedsel voor vis

In plaats van nutriëntenbestrijding hoog te prioriteren, pleiten wij voor meer regionale studies naar de voedselpiramide van algen, waterinsecten en vis. Dit kan uiteindelijk leiden tot maatregelen voor nutriëntenvermindering, maar onze verwachting is dat dit vaker zal leiden tot maatregelen gericht op herstel van de zwakke schakels in de voedselpiramide. Bijvoorbeeld het herstel van macrofauna door strenger beleid op verontreinigende stoffen. Wij zouden deze andere aanpak graag terugzien in de nota.

Veilig en gezond water:

Er is een veelheid aan chemische stoffen in opkomst in het water. Stoffen waarvan de effecten vaak niet goed bekend zijn. In uw waterprogramma graag aandacht daarvoor. Meer inzicht is nodig via bijvoorbeeld regionale

bio-essays. Lozingsvergunningen moeten streng beoordeeld worden en het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen zoveel mogelijk teruggedrongen. Verder dringen we bij u aan om bij renovatie of nieuwbouw van gemalen gebruik te maken van visvriendelijke apparaten, conform NEN 8775.

Vismigratie

Een onderwerp wat ook internationaal hoog op het programma staat en waar wij een belangrijke schakel in zijn. Voorzichtig maken we al stappen met bijvoorbeeld het kierbesluit van de haringvlietsluizen. Maar we kunnen en moeten nog zorgvuldiger zijn met het openstellen van vismigratie routes. Met de klimaatveranderingen is het vasthouden van water net zo belangrijk en in gebieden wellicht belangrijker geworden dan het water afvoeren. Wij vragen hierbij wel uw nadrukkelijke aandacht om de fauna hierin te ontzien en voorzieningen te treffen waardoor bijvoorbeeld de vis bij afdamming van water niet wordt dwars geboomd.

Een gezond leefmilieu met voldoende paai-, opgroei-, voedsel- en overwinteringsgebieden is van levensbelang voor vissen en daarmee de gehele keten. Minstens zo belangrijk is dat vissen zich zoveel mogelijk ongehinderd heen en weer kunnen bewegen tussen deze gebieden. Het is van belang om vismigratie routes zoveel mogelijk vrij te houden van obstakels (dammen, stuwen en waterkrachtcentrales) of om deze vispasseerbaar te maken.

Bovenstaande punten worden in de bijgevoegde KRW brochure verder toegelicht. We stellen het bijzonder op prijs als het welzijn van vissen en de belangen van de ruim 1 miljoen sportvissers in Nederland worden meegenomen in uw nota.

We geven u met alle plezier een verdere toelichting op onze standpunten en bieden hierbij onze expertise en kennis aan om mee te participeren in de totstandkoming van de uiteindelijke nota.

Met vriendelijke groet,

Björn Schutz
directeur van Sportvisserij Zuidwest Nederland

A man in a blue shirt and shorts is fishing in a pond. The pond is surrounded by lush green reeds and trees. The sky is clear and blue. The text is overlaid on the top half of the image.

Europese Kaderrichtlijn Water:
**RUIMTE VOOR
SPORTVISSEN,
VISVRIENDELIJK BEHEER,
GEZOND WATER**

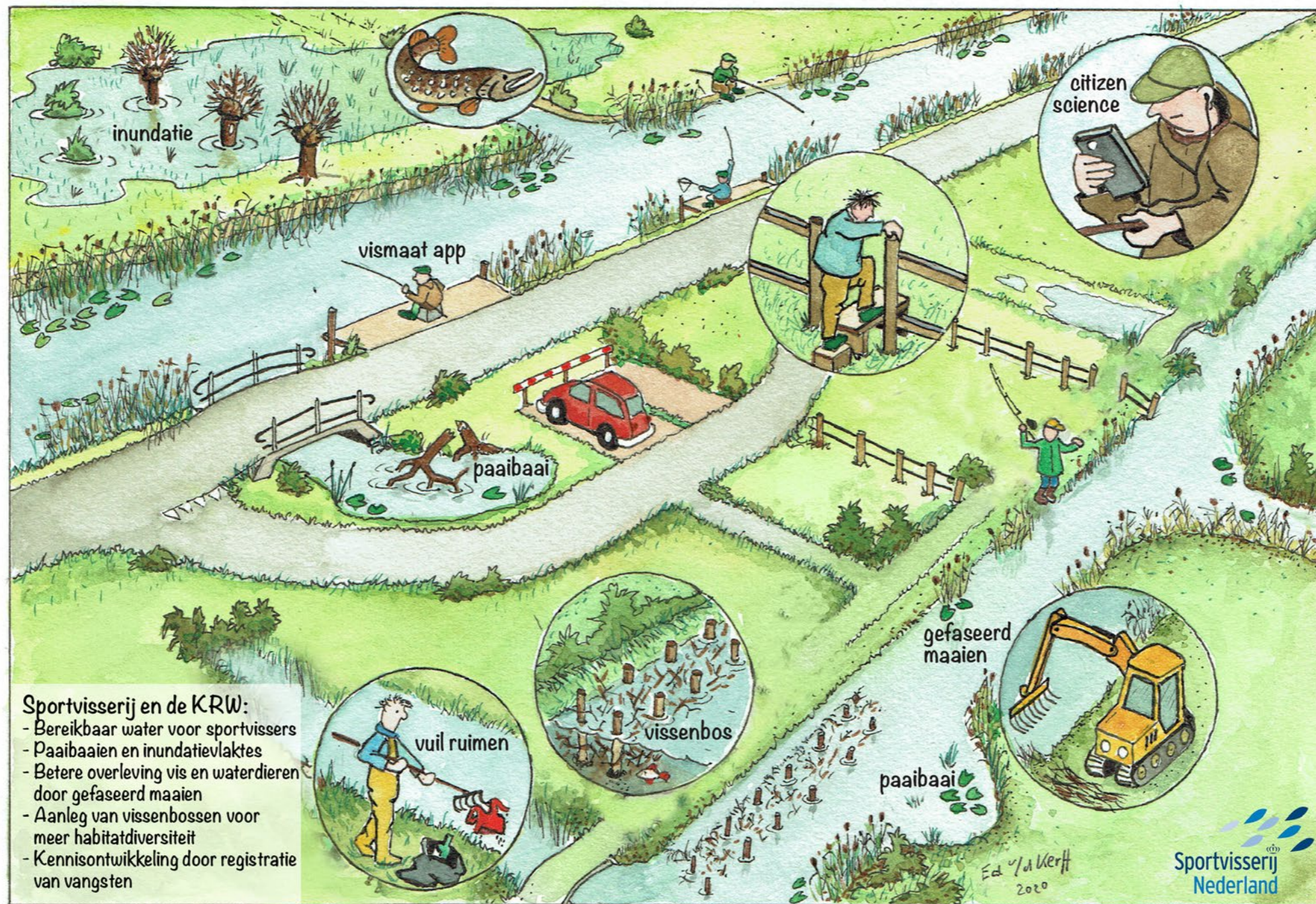
In 2021 worden de plannen en maatregelen voor de KRW-planperiode 2022-2027 vastgesteld. Sportvisserij Nederland pleit voor een bredere blik op een goede waterkwaliteit en meer ecologische intelligentie bij inrichting en beheer van ons waterrijke land. Deze folder schetst onze ideeën en concrete maatregelen die mens en natuur ten goede komen.

De 1,1 miljoen Nederlandse sportvissers kennen als geen ander de ecologische diversiteit van ons waterrijke land. Ze zitten aan de stadsgracht, struinen langs poldersloten, of brengen een dag door in een bootje op een plas of rivier. Vissen is veel meer dan alleen vis vangen: beleving, waardering en zorg om de natuur gaan bij deze groep hand in hand. De doelstelling van de KRW – een goede ecologische waterkwaliteit – sluit dan ook naadloos aan bij het belang van sportvissers.

Nederland kent een grote diversiteit aan biotopen en landschappen, allemaal met een andere historie van natuurlijke ontwikkeling, menselijk ingrijpen en sturing. Oorspronkelijke, volledig natuurlijke watersystemen zijn zelden intact – dat is een gegeven. Vandaag de dag moeten we in overleg doelen en belangen op elkaar afstemmen: drinkwatervoorziening, landbouw, scheepvaart, recreatie en veiligheid. Het terugbrengen van grootschalige nutriëntenkringlopen, peildynamiek, bodemreliëf en natuurlijke overgangen is daardoor nauwelijks mogelijk. Het is daarom belangrijk realistische doelen te kiezen.

Sportvissers zien het belang van een gezonde waternatuur met een goede waterkwaliteit en een rijke, diverse visstand.

(tekst gaat verder op pagina 3)

Sportvisserij en de KRW:
 - Bereikbaar water voor sportvissers
 - Paaibaaieren en inundatievlaktes
 - Betere overleving vis en waterdieren door gefaseerd maaien
 - Aanleg van vissenbossen voor meer habitatdiversiteit
 - Kennisontwikkeling door registratie van vangsten

1 Bereikbaar en beleefbaar water

Daarvlak voor investeringen in het watermilieu ontstaat als mensen het resultaat van dichtbij kunnen ervaren via infrastructuur, zoals schouwpaden, hekoverstapjes, parkeerplaatsen en steigers. Zorg dus voor toegang tot het water en plan KRW-maatregelen zo dat recreatie mogelijk blijft. Op die manier vergroten de KRW-maatregelen ook de duurzame benutting van ecosystemendiensten, die bijdragen aan gezondheid en welzijn (ontspanning, natuurbeleving), of de economische waarde van de buitenrecreatie (bestedingen sportvissers). Toegankelijk-

heid heeft meer pluspunten: de sportvisserij telt veel betrokken vrijwilligers die zich inzetten voor de aanleg van vissenbossen, vuilruimacties, reddingsacties van vis in nood. Via Citizen Science (zoals vangstregistratie) kan deze groep verder een belangrijke rol spelen in de kennisontwikkeling rond ecologie en vis.

Concrete invulling:

- betrek bij iedere inrichtingsmaatregel lokale hengelsportorganisaties
- creëer in iedere woonkern een geoptimaliseerde visvijver, de VISparel.

2 Visvriendelijke inrichting en beheer

Doordacht onderhoud van watergangen kan op korte termijn bijdragen aan grotere ecologische diversiteit en robuustere vispopulaties, doordat vis makkelijker zijn levenscyclus kan voltooien. Vaak betekent dat simpelweg minder doen. Door in het najaar een deel van de waterplanten en takken niet te verwijderen, ontstaan er winterschuilplaatsen voor jonge vis. Verder heeft structurele variatie een positief ecologisch effect, zoals het aanleggen van vissenbossen door hengelsportverenigingen en waterschappen laat zien. Vissenbossen zijn een

win-win-maatregel: de sportvisser vangt meer vis, de biodiversiteit neemt toe en de beleving van de stadse leefomgeving gaat vooruit.

Concrete invulling:

- handhaaf 25 procent van de vegetatie in het maaibestek
- breng hout in het water (vissenbossen)

(vervolg pagina 2)

Er wordt uitgekeken naar het terugbrengen van brak water in het Haringvliet of trekvis met de vismigratierivier. Tegelijkertijd worden in andere wateren vissen uitgezet, steigers aangelegd, waterplanten gemaaid of vissenbossen aangelegd. Verbetering van natuurwaarden is wat de sportvisserij betreft altijd maatwerk: je kijkt in samenhang naar de historie, ecologie én het gebruik, inclusief recreatie en sportvisserij.

De laatste jaren is een goede waterkwaliteit geleidelijk synoniem geworden met de afwezigheid van nutriënten: voedselarm, plantenrijk water met een lage visstand. Er lijkt soms maar één streefdoel te bestaan: verbanning van fosfaat. Terwijl nutriënten de onmisbare schakel vormen in het voedselweb van algen, waterinsecten en vissen. Ecologisch gezond water bevat altijd voedingsstoffen, de gehalten kunnen per biotoop verschillen. Die variatie levert diversiteit in soorten en dichtheden, van brasem tot ruisvoorn, van karper tot snoek.

Het is kortom niet realistisch om alle wateren in hetzelfde stramen te dwingen. Wij streven juist naar meer maatwerk en diversiteit in KRW-doelen, in overleg met gebruikers. De KRW-systeematiek biedt hier ruimte voor, want lidstaten selecteren zelf geschikte maatregelen en maatlaten.

Teveel focus op één kenmerk of streefdoel ontnemt bovendien het zicht op een integrale afweging van verschillende ecologische- en gebruikswaarden. Voor de komende jaren zien wij vier prioriteiten (de blauwe tekstkaders) met voorbeelden van concrete, pragmatische maatregelen, die zowel natuurlijke processen stimuleren, als de publieksbeleving ten goede komen.

3 Voldoende voedsel voor vis

Het heersende beeld van zoetwaterecologie en goede waterkwaliteit is tamelijk eenzijdig, met een uniform streven naar minder nutriënten. Sommige wateren, zoals het IJssel en Markermeer, kennen inmiddels een tekort aan nutriënten, inclusief dalende visstand en vogelaantallen. Wij pleiten daarom voor meer onderzoek naar de ecologische gesteldheid in een gebied, waarbij de hele voedselpiramide van nutriënten, algen, planten,

waterinsecten en vis in samenhang wordt bekeken, voordat maatregelen worden genomen.

Concrete invulling:

- **verricht meer regionale studies naar functioneren van het aquatisch voedselweb**

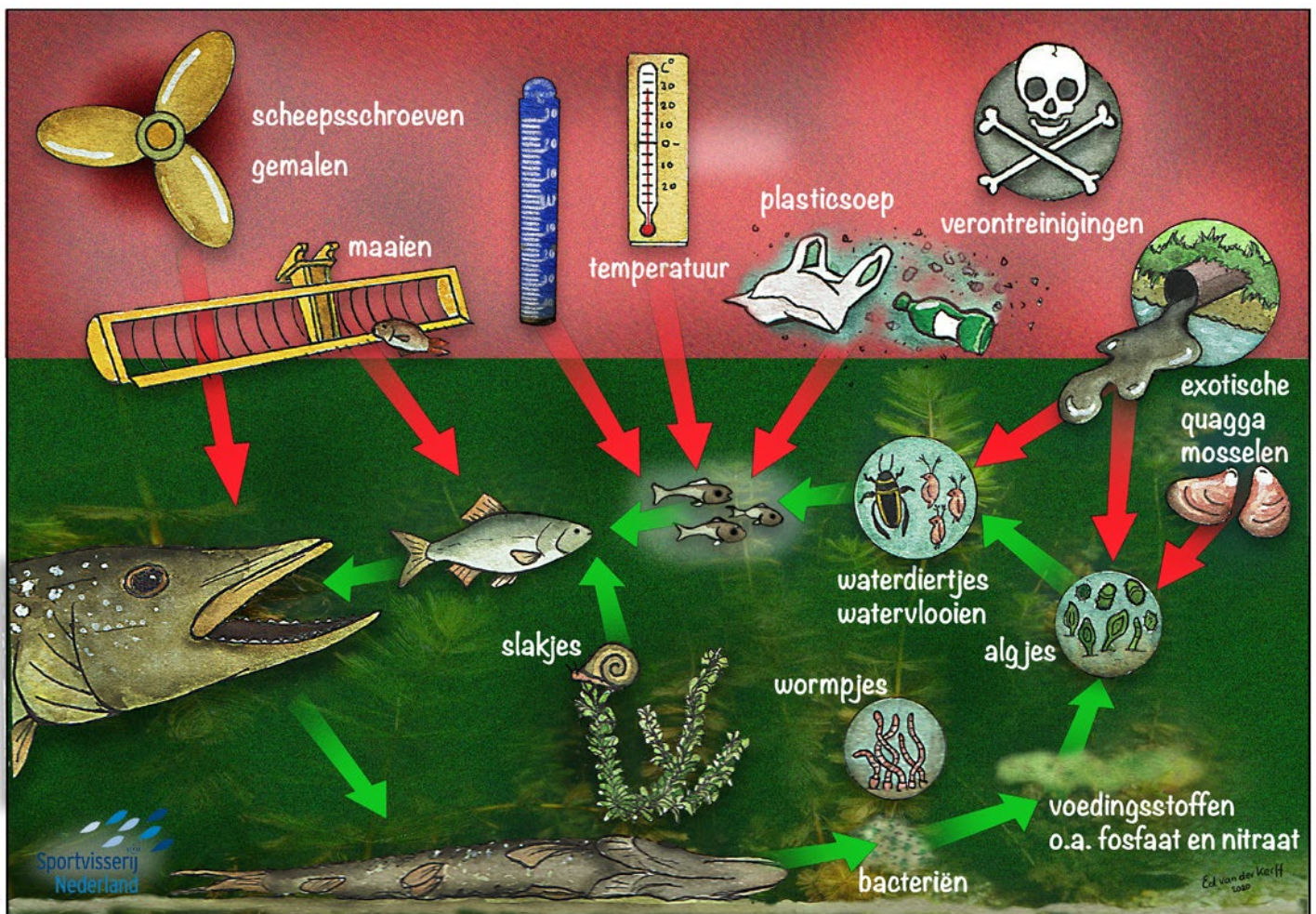
4 Veilig en gezond water

Stikstof en fosfaat zijn de afgelopen decennia in veel wateren teruggedrongen, maar tegelijkertijd zijn andere vormen van verontreinigingen in opkomst: medicijnresten, bestrijdingsmiddelen, fluorkoolwaterstoffen (PFAS) en (micro) plastic afval. Verder vormt thermische verontreiniging door koelwater vooral in zomermaanden met lage rivierstanden reden voor zorgen. Tot slot zijn er nog talloze andere zaken die vis vooral tijdens migratie in

de weg zitten, zoals sterfte door gemalen, turbines in waterkrachtcentrales en scheepsschroeven.

Concrete invulling:

- **handhaaf NEN-norm 8775 bij bouw gemalen en waterkrachtcentrales**
- **verricht onderzoek naar plastic afval in water en stel een verbod in op wegwerpplastic**
- **streef naar verdere aanscherping van vergunningsvoorwaarden voor lozingen**

Colofon: Een uitgave van Sportvisserij Nederland, juni 2020 / e-mail: info@sportvisserij nederland.nl / telefoon: 030-6058400 / website: www.sportvisserij nederland.nl

Colofon

Tekst

Provincie Zeeland

Beeld

Beeldbank

Provincie Zeeland

Contact

www.zeeland.nl